

BASALE HOUDING VISIE

OC Cirkant biedt zorg en ondersteuning aan volwassenen met een (vermoeden van een) verstandelijke beperking of een niet-aangeboren hersenletsel. We bieden zorg op maat aan de cliënt met het optimale welzijn van de cliënt als doel.

Personen met een ernstig tot diep verstandelijke en/of meervoudige beperking ervaren hun omliggende wereld vanuit het hier en nu. De wereld is wat zij voelen, zien en horen, ze ervaren lichaamsgebonden. Ook zij willen in contact treden met andere mensen, begrepen worden, een invloed uitoefenen op hun omgeving. De basale houding is hierbij een zinvolle benaderingswijze in de dagelijkse begeleiding.

De basale houding vindt zijn oorsprong in de basale stimulatie. Basale stimulatie (in de jaren '80 ontwikkeld door Frölich) is gericht op het behouden en uitlokken van waarneming, beweging en communicatie. De zintuigen worden geprikkeld om meer contact te krijgen met zichzelf en de wereld om zich heen. Er wordt uitgegaan van hun mogelijkheden, in plaats van hun beperkingen, om met hen in contact te treden. Via somatische, vibratorische en vestibulaire stimulatie wil men hen meer bewust laten worden van hun eigen lichaam, hun eigen persoon. Binnen de basale stimulatie wordt ook veel aandacht besteed aan de ademhaling.

Deze basale stimulatie groeide uit tot een houding omdat het een algemene manier van omgaan is waarbij ieder contact met de cliënt een meerwaarde krijgt en niet enkel tijdens de basale activiteiten. Elke cliënt is in staat om zijn wensen en noden duidelijk te maken, het is afhankelijk van de begeleider of deze signalen worden gehoord en begrepen. Wanneer de cliënt merkt dat zijn signalen begrepen worden, kan hij actief een invloed uitoefenen op zijn omgeving.

Elke begeleider moet zijn aandacht richten op de individuele cliënt zodat hij de signalen kan opvangen, er een betekenis kan aan toekennen en er proberen adequaat op in te spelen. Deze basale houding vraagt van de begeleider een grote openheid en inlevingsvermogen naar de cliënt toe, respect en onvoorwaardelijke aanvaarding. Het is belangrijk om de non-verbale signalen (gelaatsuitdrukking, spierspanning, ademhaling, lichaamshouding,...) nauwlettend te observeren en hun tempo te respecteren tijdens de begeleiding.

Deze omgangsvorm zorgt ervoor dat een persoon kan open bloeien, zichzelf beter leert kennen en zich meer gewaardeerd en begrepen voelt door te ondervinden dat er wel degelijk rekening gehouden wordt met de zichtbare en onzichtbare signalen die hij uitstuurt.

De begeleider heeft de sleutel in handen om van de basale attitude een basishouding te maken: de persoonlijkheid van de begeleider speelt een cruciale rol binnen de basale attitude. De eigen persoon is het belangrijkste middel om contact te maken.

Hieronder geven we een aantal voorbeelden over hoe je dit kan doen. Deze lijst is niet eindig.

- We pogen tijdens elke interactie met de cliënt echt in contact te komen met hem/haar.
  - Bijvoorbeeld: tijdens het eten geven niet babbelen met de andere begeleiders maar uitsluitend met de cliënt bezig zijn.
  - Bijvoorbeeld: tijdens het zanguurtje ga je beter tussen je cliënten zitten in plaats van gezellig naast een andere collega.
- We proberen ons contact dat we hebben niet te laten verstoren door factoren in de omgeving (bv. tijdens het eten niet verschillende keren rechtstaan om medicatie, drank,... bij te halen of tijdens de maaltijden nemen we geen telefoons op en zetten we best de radio uit om overprikkeling te voorkomen).
- Als begeleider is het belangrijk om steeds individueel met de cliënt bezig te zijn. Binnen die 1-1 relatie kan de begeleider zijn aandacht beter richten en kan hij de cliënt beter observeren.
  - Ga niet met 1 begeleider en een groot aantal cliënten naar het snoezellokaal. Kies bewust welke cliënten je meeneemt, hou het aantal strikt beperkt zodat je individueel contact kunt hebben. Hou bij je keuze ook rekening met de eventuele onderlinge interactie van de cliënten.
- Herhaling en ritueel handelen zijn de basis voor een vertrouwensrelatie tussen de begeleider en de cliënt. Rituelen scheppen duidelijkheid en zekerheid.
  - Het zingen van een liedje voor de maaltijd zegt de cliënt dat hij weldra te eten krijgt.
  - Een cliënt is gewoon om 2 tassen koffie te krijgen → we houden daar rekening mee.
  - Verduisteren van de living, sfeerlichten aan, bepaald muziekje betekent bv. straks gaan we slapen.
- Basale attitude heeft ook veel te maken met het voorbereiden van de cliënt. Een activiteit aankondigen is heel belangrijk.

- Jas uit de kast nemen betekent: “ik ga wandelen”. (belangrijk om die jas ook geen uur vooraf al uit te halen!)
- Bij het verplaatsen van een cliënt laat je hem dat best toch ook eens weten (verbaal of bv door even op de schouder te tikken)
- Een rustige omgeving, zowel materieel als sociaal, speelt ook een belangrijke rol. De cliënt moet zich veilig voelen en vertrouwd met de omgeving.
  - Een cliënt kreeg bij de verhuis een nieuwe kamer. De begeleiders hebben alle meubeltjes mooi geplaatst. De cliënt doet niets liever dan zijn kamer op een andere manier ordenen, zodat de begeleiders telkens alles terug op zijn plaats moeten zetten. Zou het niet kunnen dat de cliënt zich beter voelt als de dingen staan zoals hij het wilt, tegen onze logica in?
- We volgen zoveel mogelijk het tempo van de cliënt. Dit is een belangrijke voorwaarde om voor de cliënt de ruimte te creëren voor eigen inbreng en de cliënt uit te nodigen tot eigen activiteit.
  - Bv: Iemand snel te eten geven, zodat de cliënt bijna geen tijd heeft om te slikken in vergelijking met het rustig aan te doen zodat de cliënt zelf de mond kan openen. In het eerste geval weet je niet of de cliënt genoeg heeft. In het tweede geval al veel meer.
  - Wandelen op het tempo van de cliënt. Dit maakt dat je soms niet met je eigen collega's kunt wandelen omdat het tempo van jouw cliënt anders ligt dan het tempo van een andere cliënt.
- We pogen niet onszelf als maatstaf te nemen in wat voor de cliënt belangrijk is en ons bewust te zijn van onze eigen houding tov de cliënt.
  - Bv. Een cliënt eet niet graag tomaten. Wordt hij gedwongen want 'ik weet wat goed voor je is'?
  - Een begeleider die gespannen is, straalt dit ook over naar de cliënt.
  - Bv. We dekken een cliënt extra warm toe in bed, gebaseerd op hoe we zelf graag toegedekt worden in bed. Maar is dit ook zo voor die cliënt of heeft die net te warm zo?
- Een belangrijke stap in het zich eigen maken van de basale grondhouding is als begeleider zoveel mogelijk zelf (basale) ervaringen op doen.